

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto Raision kaupungin ympäristöohjelman 2026-2029 luonnoksesta

Kaupunginhallitus 30.03.2026 § 109

Valmistelija: ympäristösuunnittelija Ulrika Nordblom,
etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Kestävyys on yksi Raision kaupunkistrategian arvoista ja myös monen kaupunkistrategian tavoitteen edistäminen kulkee käsi kädessä ilmasto- ja ympäristötyön kehittämisen kanssa. Ilmastotyö kytkeytyykin kaikkien kaupungin toimialojen toimintaan. Se ei ole erillinen osa-alue, vaan toteutuu osana kuntien lakisääteisiä tehtäviä. Samalla kun ilmastotyö vaatii uusien toimintatapojen tunnistamista, auttavat sen tavoitteet kehittämään työtä tehokkaampaan ja resurssien kannalta viisaampaan suuntaan. Toteuttamalla ympäristöohjelmaa kaupunki rakentaa kestävä, viihtyisää ja toimivaa kaupunkiympäristöä ja säästää taloudellisia resursseja pitkällä aikavälillä. Ympäristöohjelmaan nojaava tavoitteellinen ilmastotyö auttaa kaupunkia myös rahoituksen saamisessa ilmastotavoitteita edistäville hankkeille.

Raisio on aloittanut tavoitteellisen ilmastotyön vuonna 2021, kun kaupungin ilmastosuunnitelma hyväksyttiin. Ilmastosuunnitelmassa kaupungin tavoitteeksi on määritelty vähentää ilmastopäästöjä 80% vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteeseen pääsemiseksi kaupungille laadittiin ympäristöohjelma, jossa määriteltiin konkreettiset toimenpiteet kaudelle 2023-2025. Ympäristöohjelman toteutumisesta raportoidaan Ympäristövahti-järjestelmässä, jonka kautta kuka tahansa voi seurata kaupungin ilmasto- ja luontotyön edistymistä. Toteutuneista toimenpiteistä laaditaan vuosittain kooste kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen yhteydessä. Päästötilannetta seurataan Suomen ympäristökeskuksen (Syke) päästölaskennan kautta. Syke tuottaa päästölaskennan saman sisältöisenä kaikille Suomen kunnille, joten data on luotettavaa ja vertailukelpoista.

Ilmastonmuutos ja luontokato haastavat yhteiskuntia löytämään kestävämpiä toimintatapoja, sillä edetessään ne uhkaavat lajimme selviytymistä. Suomi on sitoutunut EU:n päästövähennystavoitteeseen ja biodiversiteettistrategiaan, joiden tavoitteina on vähentää päästöjä 90% vuoden 1990 tasosta vuoteen 2040 mennessä ja kääntää luonnon monimuotoisuuden kehitys positiiviseksi 2030 mennessä. Kuntien määrätietoinen ympäristötyö on edellytys tavoitteisiin pääsemiseksi, sillä oikein kohdennettu monimuotoisuustyö ja paikallisesti toimivien ilmastotoimien tunnistaminen vaativat paikallistuntemusta.

Raision ympäristöohjelma

Raision ympäristöohjelma sisältää selostukset sen valmisteluprosessista, seurannan toteuttamisesta ja ajankohtaisesta päästötilanteesta, sekä teemojen kuvaukset ja konkreettiset toimenpiteet kaupungin ilmastotavoitteeseen pääsemiseksi. Ohjelmassa on määritelty toimenpiteille vastuutahot organisaation sitouttamiseksi toimien toteutukseen ja raportointiin.

Ohjelmassa on kuusi teemaa:

- liikenne

- energia
- ympäristökasvatus ja tiedon lisääminen
- maankäyttö ja rakentaminen
- vastuullinen kulutus
- sopeutuminen ja luonnon monimuotoisuus

Vuosien 2023-2025 ohjelmassa on ollut yhteensä 57 toimenpidettä ja vuoden 2025 loppuun mennessä Ympäristövahtiin oli raportoitu 127 tapaa, joilla toimenpiteitä on toteutettu.

Raision ympäristöohjelma 2026-2029

Raision ympäristöohjelma 2026-2029 on valmisteltu yhteistyössä kaupungin asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Valmistelun tueksi järjestettiin kysely asukkaille tärkeistä ja luonnon monimuotoisuudeltaan merkittävistä paikoista, ja asukkaiden ja muiden sidosryhmien tyytyväisyyttä ja tulevaisuuden toiveita kaupungin ilmastotyön suhteen mittaava kysely. Kyselyjen lisäksi asukkaille järjestettiin Tulevaisuuden Raisio -Uudistuva keskusta kestävästä arjen ympäristönä -työpajat, joissa kartoitettiin osallistujien ajatuksia viihtyisästä kaupunkiympäristöstä ja toimivista liikkumisratkaisuksista. Ympäristöohjelman sisältämät toimenpiteet on laadittu kyselyillä ja työpajoissa kerätyn materiaalin pohjalta teemakohtaisissa työpajoissa kaupungin eri toimialojen asiantuntijoiden toimesta.

Päivitetty ympäristöohjelma sisältää samat kuusi teemaa, kuin aiempikin ohjelma. Toimenpiteitä uudessa ohjelmassa on 83. Toimenpiteet painottuvat sopeutumisen ja luonnon monimuotoisuuden teemaan, koska erillisten sopeutumis- ja luonnon monimuotoisuusohjelmien sijaan Raisio on raportoinnin ja seurannan selkiyttämiseksi päättänyt sisällyttää toimet ympäristöohjelmaan. Raisio on myös luvannut vastata Turun kaupungin lumo-haasteeseen, ja teema on kerännyt kyselyissä eniten asukkaiden huomiota ja toiveita.

Ympäristöohjelman hyväksyy kaupunginvaltuusto ja sen toteutumisen seuranta jatkuu Ympäristövahdissa, jossa säilyy näkyvillä myös vuosien 2023-2025 aikana toteutetut toimet. Lisäksi ohjelman toteutumisesta raportoidaan kaupunginvaltuustolle vuosittain kootusti.

Raision kaupungin ympäristöohjelman 2026-2029 luonnos ja liitemateriaalit liitteenä. Ympäristöohjelman luonnokseen pyydetään lausunnot lautakunnilta sekä vaikuttamistoimielimiltä ja se tullaan lähettämään kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn vuoden 2026 keväällä.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä ympäristöohjelman luonnoksen ja pyytää lausunnot luonnoksesta infralautakunnalta, lupalautakunnalta, hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnalta, sivistyslautakunnalta, kaupunkikehitysjaostolta, nuorisovaltuustolta, vanhusneuvostolta ja vammaisneuvostolta 29.4.2026 mennessä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Valmistelija: sivistysjohtaja Leena Laakso, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta pitää Raision ympäristöohjelmaa 2026–2029 tarkoituksenmukaisena kokonaisuutena, joka tukee kaupungin strategisia kestävyystavoitteita ja ohjaa toimenpiteitä valtuustokaudelle.

Ohjelma on päivitetty yhdessä toimialojen, kaupungin asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa työpajoissa ja kyselyin. Ohjelman on kuusi teemaa (liikenne, energia, ympäristökasvatus ja tiedon lisääminen, maankäyttö ja rakentaminen, vastuullinen kulutus, luonnon monimuotoisuus ja sopeutuminen) ja toimenpiteet risteävät monilta osin sivistys- ja vapaa-aikatoimialan palvelualueiden tehtävien kanssa. Toimenpiteiden toteutumista seurataan Ympäristövahti-palvelussa.

Sivistys- ja vapaa-aikapalveluiden näkökulmasta ohjelman keskeisin ja vaikuttavin kokonaisuus on ympäristökasvatus ja tiedon lisääminen, jossa korostuvat henkilöstön osaamisen kehittäminen, viestintä ja asukkaiden osallistumismahdollisuudet. Toimialat raportoivat vastuullaan olevat toimenpiteet Ympäristövahdissa palvelualueittain.

Lautakunta kiinnittää erityistä huomiota sivistys- ja vapaa-aikapalveluiden toimintaan suoraan kytkeytyviin toimenpiteisiin:

Kouluarjen näkökulmasta ohjelmassa on toimenpide, jossa selvitetään koulujen ympäristöjen liikenneturvallisuuden ongelmakohtat ja parannetaan lasten kestävien koulumatkojen turvallisuutta.

Ruokapalveluissa ohjelmassa linjataan, että kouluissa oppilaille on mahdollisuus valita kasvisruoka jokaisena päivänä, ruokahävikkiä vähennetään kehittämistoimin, ja kokous- ja edustustarjoilut tuotetaan THL:n suositusten mukaisesti suosien kasvistarjoilua.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat mukana ilmastoaiheisen viestinnän ja tilaisuuksien järjestämisessä asukkaille.

Liikuntapalvelut ovat mukana kestävä liikumisen kampanjoissa ja aiheen pitämisessä esillä viestinnässä.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Leena Laakso

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta päättää antaa edellä olevan lausunnon Raision ympäristöohjelmasta 2026–2029 ja toimittaa sen kaupunginhallitukselle.

Päätös